

ATC SCM50SL AT

2007 Oktober 04

De muren van Jericho

Lang geleden heb ik de importeur van ATC luidsprekers beloofd naast de SCM12 monitors, die op mij destijds zoveel indruk maakten, ook eens een groot systeem te testen. Ik heb lange tijd de boot af kunnen houden, wetend dat ATC systemen niet behoren tot de lichtgewicht en ik drie hoog woon zonder lift. Na een recente hivisit aan Rinsma Hifi in Lippenhuizen, waar Jeroen Hansma van HIMP een demo ruimte bezet met ATC producten, kwam ik er niet meer onderuit. Met als gevolg dat twee maal 53 kilo hout, magneten en elektronica naar boven is getorst en in de huiskamer opgesteld. Al heeft mijn rug de inspanning overleefd, al heeft mijn vrouw geen onvertogen woord gesproken over de twee massieve indringers, had ik het toch maar niet gedaan. Het zijn mijn oren die geproefd hebben van ATC en telkens blijven fluisteren: *"Waarom zijn ze weg?"*.

ATC SCM50SL AT

ATC staat voor Acoustic Transducer Company, geen nieuwkomer op de luidspreker markt. ATC is opgericht in 1974 en sindsdien voornamelijk te vinden in professionele toepassingen in studio's over de hele wereld. De uitstraling van ATC blijft niet beperkt tot de werkvloer maar gaat verder via de muzikant en technicus die buiten de studio een zelfde geluidskwaliteit eist als in de studio, tot aan pure muziekliefhebber die thuis wil genieten edoch geen binding hebben met de muziekindustrie. ATC heeft een referentielijst met klanten. Het hebben van een referentie lijst, waar veel professionele producenten mee schermen, zegt mij niet zoveel. Immers het is maar de vraag of de producten inderdaad dagelijks worden gebruikt en of er voor is betaald of dat bijvoorbeeld de luidsprekers zijn weggegeven vanuit het reclame budget. De lijst van ATC is indrukwekkend, zelf luisteren is veel indrukwekkender. Daarom kreeg ik twee flinke vloerstaanders thuis, type SCM50SL AT. De aanduiding AT staat voor Active Tower, in de luidspreker zijn eindversterkers ingebouwd.

De kast is 100 cm hoog, 30 cm breed en 47 cm diep. In de kast is een drieweg systeem ondergebracht waarbij de woofer een ruggesteun krijgt in de vorm van een reflexpoort. Iets dat bij ATC een uitzondering is. De woofer heeft een conusdiameter van 24 cm. Kenmerkend voor ATC is de enorme magneet die samen met een korte spreekspoel en een lange magneetspleet de motor van het systeem vormt. De conus zelf is gecoat. De unit voor het middengebiet is de ATC SM-150, op dezelfde ongekend zware manier gebouwd als de woofer, die geen holle conus heeft maar een bolle dome van 75 mm. Volgens ATC is dat noodzakelijk voor een evenwichtige spreiding van het middengebiet en correct fasegedrag. Deze middentoner is sinds jaar en dag het paradepaard van ATC. De tweeter heeft een dome van 25 mm en een Neodymium magneet. Alle units worden door ATC zelf vervaardigd. Opmerkelijk in een markt waar veel kleinere gespecialiseerde fabrikanten zoals ATC units betrekken van grote leveranciers, hoogstens afwijkend van de standaard productie via een lichte modificatie. In de kast treffen we drie eindversterkers en een elektronisch scheidingsfilter aan dat overgangen heeft op 380 en 3500 Hz. De versterkers zijn goed voor 250 Watt voor het laag, 100 Watt voor het midden en 50 Watt voor het hoog. De midden en hoog versterker staan tot 2/3 van het nominale vermogen in Klasse A ingesteld. De aansluiting van de luidsprekers is uitsluitend gebalanceerd uitgevoerd met een enkele XLR. Een eurochassisdeel is te vinden voor 230 Volt om de versterkers te voeden. De luidsprekers kennen geen auto sensing, ze moeten aan en uit geschakeld worden. Altijd aan laten staan is nauwelijks een optie, de versterkers verbruiken in rust 90 Watt per kant. ATC is zeer conservatief in de specificaties. Het frequentiebereik is opgegeven als 70 Hz-12 kHz binnen +/- 2dB of 38 Hz- 22 kHz binnen +/- 6 dB. De luidsprekers zijn gematched binnen +/- 0,5 dB. De maximaal bereikbare geluidsdruk is 112 dB. Vergelijk dergelijks specificaties eens met andere leveranciers die rustig een bereik claimen van 25 Hz tot 45 kHz en vraag u af wie spreekt de waarheid? Een passieve versie van deze luidsprekers is beschikbaar die een gevoeligheid heeft van 85 dB, een versterker eist van 100 tot 1500 Watt en "maar" 41 kilo weegt. ATC geeft op de luidsprekers 6 jaar garantie. Omdat ATC niet alleen de units en de elektronica in huis maakt maar ook de kasten kan ATC op specificatie leveren. Afwijkende fineersoorten, speciale lak, afwijkende maten, het is allemaal geen probleem. Vanwege de vele opties is het voor de importeur nauwelijks mogelijk een prijslijst samen te stellen. De uitvoering zoals ik die thuis kreeg, standaard formaat met maple fineer komt in de actieve versie op 14.000 euro per paar. De afwerking laat niets te wensen over. Het beschikbaar gestelde front paste in mijn smaak qua kleur

niet goed bij de speakers, het is daarom alleen gebruikt als bescherming tegen kindervingertjes.

ATC is een bedrijf dat geen zaken aan het toeval overlaat. Units zelf maken is geen sinecure, kasten maken ook niet. Ze gaan nog een stap verder, ATC maakt ook de elektronica voor de versterkers zelf. Naast de inbouwunit achter in de SCM50SL AT levert ATC ook losse eindversterkers en een tweetal voorversterkers. Ik kreeg meegeleverd een ATC SCA2 voorversterker. De schakeling is gerealiseerd op één enkele printplaat en bevat geen enkel IC in de signaalweg. De ingang is voorzien van FET's, de uitgang van een buffer met Darlington transistoren. Uiteraard is aan de voeding heel veel aandacht besteed. Het uiterlijk doet sterk denken aan puur industriële vormgeving, mooi, strak en functioneel. Twee gebalanceerde ingangen zijn beschikbaar (CD en Aux 1) en daarnaast cinch ingangen voor CD, TV, Tuner, Aux 2, Tape 1 en Tape 2. Beide tape circuits zijn los van elkaar gebufferd. Uitgangen zijn zowel gebalanceerd als via cinch beschikbaar. Een phono versterker is in te bouwen. Naast de keuze schakelaar, de tape monitor keuze en de volume regelaar vinden we een mute toets, een standby toets en een gain schakelaar die de versterking met 12 dB reduceert. De specificaties van de SCA2 staan uitgebreid op de ATC website. Een detail is de XLR uitgang die 15 Volt kan leveren en inwendig een impedantie heeft van 10 Ohm. Dat geeft de mogelijkheid kabels te gebruiken tot 50 meter lengte zonder verlies. Het frequentiebereik loopt vanaf DC (0 Hz) tot 500 kHz. De ingangsimpedantie is >5 kOhm voor de XLR ingangen en >10 kOhm voor cinch. Een afstandsbediening is standaard. De prijs voor de voorversterker is 6000 euro. Wie geen gebruik maakt van de uitgebreide tape schakelingen en kan volstaan met vijf ingangen (alleen cinch) zou kunnen kiezen voor de CA2 voorversterker die maar 1300 euro kost. De CA2 is niet gelijk aan de SCA2 in kwaliteit maar het is wel een goed alternatief. De SCA2 is een volledig gebalanceerd ontwerp in tegenstelling tot de CA2.

Opstellen

Naar boven sjuwen is geen pretje, de SCM50SL AT opstellen wel. Ik heb zelden een luidspreker meegemaakt die zich zo eenvoudig laat plaatsen en aansluiten. Mijn grote luisterruimte bestaat uit een kamer en suite. Waar vroeger schuifdeuren waren staan nu tijdelijk de ATC luidsprekers. Een plek die in het verleden voor veel luidsprekers verre van ideaal bleek. Twee meter uit elkaar, 4

meter van de luisterpositie. Heel licht ingedraaid, op de vloerbedekking zonder spikes. Het heeft geen zin om meer te schuiven, het geluidbeeld verandert nauwelijks waar ze ook staan heb ik gemerkt. Tussen de luidsprekers en de SCA2 voorversterker hang ik Gotham kabels van elk 10 meter lengte, afgewerkt met Neutrik XLR stekkers. Saillant detail, ik betaalde net voor de overgang van de gulden naar de euro slechts 80 gulden voor deze kabels, inclusief de Neutriks. De voorversterker zelf ziet of rechtstreeks de bronnen of hangt met een Chord interconnect aan de tape out van een E.A.R. 834L DeLuxe voorversterker. De netsnoeren aan de luidsprekers zijn standaard "prut"snoeren van 3 x 0,75 mm² zoals die ook aan computers hangen. De voorversterker en de luidsprekers staan niet op dezelfde groep, iets dat kennelijk helemaal niets uitmaakt want het woord "brom" staat niet in het woordenboek van ATC. De voorversterker is aangesloten via mijn Kemp gereguleerde stroomvoorziening. Alternatief is een NAD S100 voorversterker geprobeerd om de kostbare ATC op waarde te schatten. Aangezien de ATC in alle opzichten ver de meerdere bleek van de NAD is die al snel terzijde geschoven.

Drie bronnen voorzagen de ATC voorversterker van muziek. In de eerste plaats een Magnum Dynalab MD-90 tuner. Ten tweede een Lua Cantilena SEL cd speler met daarin Telefunken buisjes in plaats van de standaard Lua ECC81/83. Als derde bron staat er een Transrotor Super Seven platenspeler met een SME 5009 arm en een Phase Tech P3 Alexandrite element. Een E.A.R. 834P DeLuxe zet het minieme MC signaal om naar lijn niveau. De bronnen zijn aangesloten op een dedicated groep in de meterkast en van stroom voorzien via Kemp filters en Crystal Cable netsnoeren. Interlinks zijn Ultra en Reference types van Crystal Cable. Aan de bron is dus koste nog moeite gespaard met kabels en filters om een zuiver signaal ter beschikking te krijgen. Normaliter en ter vergelijking speelt daarachter de genoemde E.A.R. 834L met een Ayon 300B versterker, een set Focal Electra 937Be luidsprekers en een Focal Electra SW900 subwoofer.

Ik vind het belangrijk op dit punt duidelijk aan te geven dat de ATC keten na de bronnen is

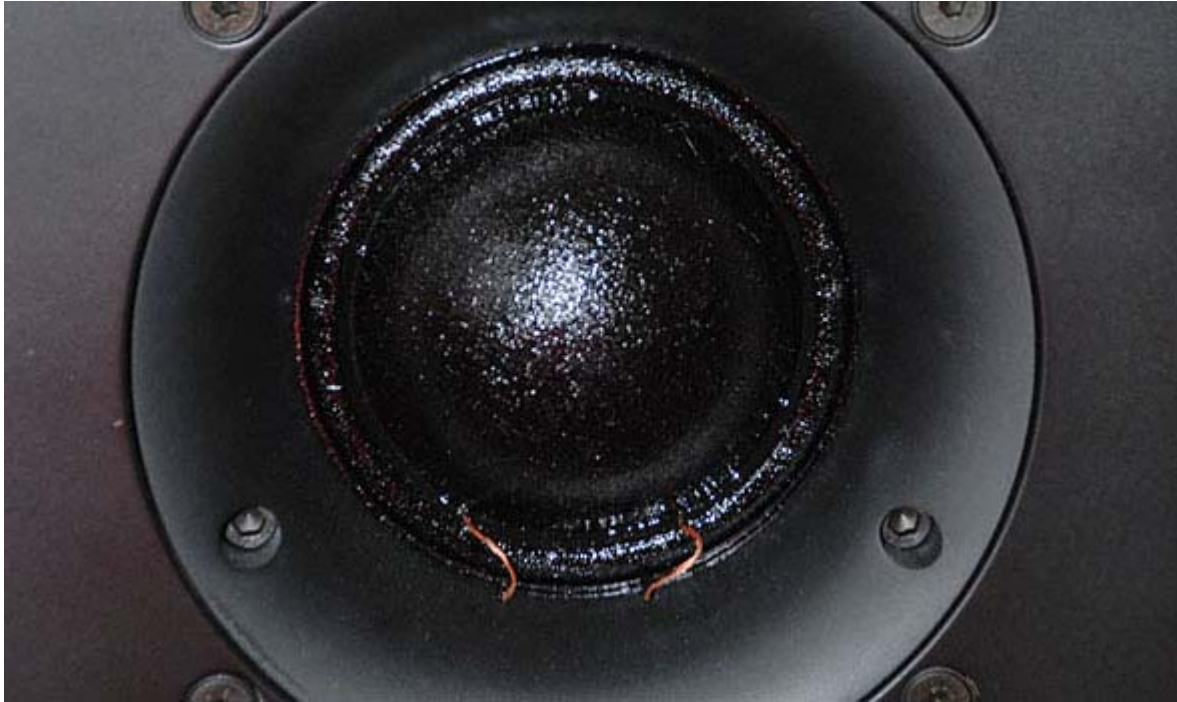

opgebouwd met eenvoudige kabels. Vooruitlopend op het resultaat kan ik u verklappen dat ik er niet aan moet denken wat er zou kunnen gebeuren als ik gebruik had gemaakt van kostbare interlinks en dure netsnoeren. Of de luisterruimte had kunnen optimaliseren. De resultaten waren nu al zo verbluffend en verslavend dat afscheid nemen van de ATC versterker en luidsprekers werd aangeduid door een bezoeker als: *"Heeft jou bestaan op aarde nog zin nu de ATC's zijn opgehaald?"*.

De muren van Jericho

In de bijbel wordt de belegering van de stad Jericho verhaald waarbij de belegeraars na zeven dagen rond de stad te hebben getrokken als laatste opdracht kregen vanuit de hogere macht om allemaal tegelijk zo hard mogelijk te schreeuwen en ondertussen moesten alle hoornblazers één toon blazen. Met als gevolg dat de muren instortten en de stad Jericho kon worden ingenomen. Een eerste experiment met de ATC luidsprekers deed me denken aan instortende muren. Wat kunnen deze luidsprekers ongelofelijk hard en toch zuiver en zonder vervorming spelen. Mijn burens hebben "genoten" en met ongeloof gereageerd tijdens een korte demonstratie met Sade en Grieg op de spelers. Ik zou ATC echter veel te kort doen door alleen maar over decibellen te spreken. De kwaliteiten liggen verspreid over een veel breder en belangrijker gebied. Met een teruggeschroefde volumeregelaar speelt Grieg zijn Peer Gynt suites lustig door. De power van het systeem zorgt dat ook op een lager decibel niveau het orkest groot overeind blijft. Zelfs tot aan achtergrond level. Het kost geen enkele moeite voor te stellen waarom professionals ATC kiezen als monitor systeem. Ik zou een violist in het orkest met de vinger aan kunnen wijzen als hij een valse noot had gespeeld. De groot neergezette stage kent geen dynamiek beperking of enige stress. Het geluid is majestueus van vol orkest tot aan een subtiele tik op een triangel. Aanzwellend in kracht, wegebbend in de verte. Details dringen zich op over het gehele frequentiebereik, mogelijk gemaakt door de grip die de drie eindversterkers hebben over de zonder passief filter aangesloten units. Dezelfde grip maakt piano concerten van Chopin, uitgevoerd door Claudio Arrau tot een ware beleving. Het orkest is net als bij Grieg voluit weer te geven. Het magische moment begint als de vleugel van Arrau inzet en zijn solo partij speelt. Vele malen hebben in dezelfde luisterruimte versterkers en luidsprekers gestaan die op grootse wijze een vleugel proberen te laten herleven. Ik put daarbij uit mijn geheugen. Ik kan mij geen keer herinneren dat de vleugel zo'n hoog realistisch gehalte kreeg. In de juiste proportie neergezet. Krachtig in de lage registers. Sprankel met de hoge noten. Heel zacht en teder volgen aanslagen na zware passages. Inspirerend, overweldigend, vol schoonheid en passie. Op enige afstand, nooit opdringerig vol in het gezicht gesmeten. Het duurde nog lange tijd voort dat ik klassieke werken draaide op dit systeem voor ik naar luchtiger muziek overstapte.

Via HighFidelityDiscs kwam ik in bezit van de lp "Warm strangers" van Vienna Teng. De stem van de frêle dame is te klein voor de piano waar ze op speelt. Ze staat strak in het midden van het stereobeeld. Ik kan mij vrij door de luisterruimte begeven zonder te veel het gevoel te hebben dat alle geluid naar één luidspreker is getrokken. De ATC's hebben door de unieke midden dome een brede afstraling. De muziek van Teng is niet los te zien van haar teksten, die gelukkig steeds verstaanbaar blijven. Ongeachte de stand van de volume regelaar. Harder is slechts meer geluiddruk, zachter verschrompeld het beeld niet, alleen het decibel niveau wordt lager. Ik vraag mij af of dat geheel te danken is aan de ATC units of mede aan de actieve versterking. Ik heb maar steeds het idee dat ik Vienna aan kan raken. Haar voor mij zie. Dat gebeurt gelukkig vaker, maar niet met deze intensiteit. Geen moment heb ik een randje waar kunnen nemen, niet in vervorming, niet in scherpte. De weergave van de lager tonen gaat veel dieper dan de specificaties doen vermoeden. Een subwoofer nodig naast de SCM50SL AT? Laat me niet lachen! Strak tot aan het gaatje. Maar het kan wel als u dat persé wilt. Er bestaat een SCM0.1/15 met een 37 cm woofer en 1 kW versterker. De presentatie van de cd van "Lush life" van Jacintha is volkomen anders dan de presentatie op bijvoorbeeld een Quad 2905 electrostaat. Die laatste heeft meer de neiging tot luchtig en doorzichtig, de ATC brengt dezelfde muziek met veel meer kracht. Toch kan ik niet zeggen dat transparantie of snelheid is verdwenen, in tegendeel, dat aspect blijft al voelt het anders aan. Je zou kunnen zeggen dat de ATC meer overtuiging heeft, zeker meer impact. Met deze cd in de lade verliezen veel luidsprekers de controle in het laag. ATC niet, die blijft maar strak en diep gaan. Ik zoek naar woorden om te omschrijven wat ik beleef: De Quad 2905 zet meer de tederheid van de vrouw Jacintha neer in de ruimte, de ATC zoekt haar mannelijke en krachtige kant. Een paar jaar ouder, met een rimpel, vlekjes op de huid en meer levenservaring. Waar u voor kiest is volkomen persoonlijk. Dan een moment van verrukking. Een paar jaar geleden beluisterde ik Klipschorn's in een grote ruimte, spelend op een krachtige versterker. De opname die toen weergalmde was het "Köln Concert" van Keith Jarrett. Dat moment is mij lang bij gebleven en maakte de liefde voor een hoornluidspreker vele malen groter. Ik draai nu de lp versie via de SCM50SL AT en krijg dat intense en euforie gevoel van toen ineens terug. Via een conus systeem dat van geen kanten overeenkomsten heeft met een hoorn. Met als bonuspunt dat het laag een stuk robuuster dan destijds. Gecontroleerder. Dat maakt het stampen van Keith op de vloer tot strak omliggende dreunen. Het is voor het eerst dat ik Jarrett mooier vind klinken dan op de hoorn. De lp is sinds 30 jaar één van mijn referentie stukken daarom ik ken elke noot uit mijn hoofd. Een bezoeker gaf tijdens het draaien van dezelfde lp het commentaar: "Dit lijken mijn Tannoy Dual Concentric hoorns wel!". Ik weet zeker dat de vleugel nog meer in de buurt komt van de live presentatie dan destijds op de Klipsch.

Hoever moet ik zoeken tussen cd's en lp's tot ik iets vind waar ik niet van geniet. Ulla Meinecke is een voorbeeld van dynamiek, van beheersing. Het hammond orgel spuit uit de kasten. Extreem veel detail. Spongen in volume waar passieve luidsprekers slechts van dromen. Ik heb pas nog gedacht dat ik mijn bronnen zou kunnen opwaarderen. Een beter element bijvoorbeeld. Die gedachte neem ik terug. Het zijn niet de bronnen die restricties leggen, het is de keten erachter. Dat is mij nu overduidelijk. Als ik wissel van set, wat kan met een paar knoppen omdat mijn set dwars op de ATC set staat, zuigt de openheid van de ATC set als door een trechter naar de Ayon/Focal's en presteren die "neuzig en gedrongen". Een groot deel van het gemak en de openheid verschrompelt. Dynamiek krimpt. Het blijft mooi, maar totaal anders en veel meer hifi. Terwijl ik voor werkelijkheidsweergave beter kan omdraaien naar ATC. Neem de kinderstemmen op "Sing" van de Carpenters. Je kunt ze aanwijzen. Op leeftijd schatten. De hele lp toont een geweldige timing en harmonie tussen stem(men) en instrumenten. Stacey Kent, mooie muziek, liefvallig, tastbaar, kippenvol. Nog even de vergelijking tussen Ayon/Focal en ATC/ATC met Sara K. die "Waterfall" mag zingen en spelen. De ATC set is voller. Vollediger, met een veel betere controle over het laag, meer definitie in de bas, transparanter en vooral "echter". Het laag is trouwens een openbaring, waar ik altijd dacht dat er een "boem" in de plaat zat, zit er een voor het eerst duidelijk hoorbare "rollende ronk" in de bas. Ik ben overtuigd, dit ATC systeem is geweldig goed. Te goed voor mijn gemoedsrust en te goed om vannacht een oog dicht te doen. Want waar haal ik 14 mille vandaan?

Jericho

Mijn muren zijn gevallen. Dat waren ze al in de eerste vijf minuten toen de ATC SCM50SL AT net speelde. Ze zijn verpulverd in de afgelopen weken. Wie zoekt op hifi.nl zal ontdekken dat ik fraaie tot geweldige systemen thuis heb kunnen beluisteren. Er waren er een paar die een immense indruk achterlieten. Er valt ook te lezen dat al die systemen nog kostbaarder waren dan deze actieve ATC luidsprekers. De prijs is hoog, maar bedenk dat u met de luidsprekers zes mono eindversterkers

meegeleverd krijgt, een actief scheidingsfilter en dat luidsprekerkabels tot het verleden behoren. In dat licht bezien valt de prijs voor dit weergaveniveau alleszins mee. Wie kiest voor ATC zal zelden teleurgesteld worden. Zangers en zangeressen worden akelig echt neergezet. De meest verfijnde instrumenten komen volledig tot hun recht. Een groot orkest kan groeien tot een oorverdovende kakofonie als u dat wenst, inclusief ruzie met de burens, terwijl u individuele orkestleden aan kunt wijzen. U kunt hard of zacht spelen, het maakt voor de totaalindruk niet uit. Woorden als: "transparant, strak, helder in het hoog, zonder scherpte" kent u uit ons jargon. Ze tekenen niet op tot welk niveau de SCM50SL AT komt. Nu resteert een lastig punt. Importeur HIMP heeft voor ATC slechts een paar adressen waar u met ATC kennis kunt maken. Dat is een drempel die ik met de bovenstaande recensie hoop te verlagen. Want ATC heeft mij bewezen meer te zijn dan een referentie lijst, het IS een referentie.

Kwalificeer de SCM50SL AT gerust in de hoogste klasse voor gereedschap ten dienste van professionals en muziek liefhebbers. Misschien zijn de luidsprekers wel "te goed" om in een winkel te staan en hebben potentiële dealers het merk zwaar onderschat.

Reactie van de importeur:

ATC luidsprekers en versterkers zijn niet te koop in winkels en dat zal in de toekomst niet veranderen. Een belangrijke reden daarvoor is dat elke ATC custom made is waardoor er nooit op voorraad wordt gewerkt. HIMP heeft een demonstratieruimte waar bijna alle catalogus modellen klaar staan zodat de klant een kennismaking krijgt met het merk. Vervolgens kan men bijna elke wensbare configuratie laten vervaardigen. Daarna kunnen de luidsprekers desgewenst thuis of op het werk worden geïntegreerd cq geïnstalleerd. Afhankelijk van de wens van de klant wordt dat gedaan door onze partner TRACK2 of door HIMP zelf. Bovendien bestaat er een partnerschap met FAR Audio, een belangrijke speler in Europa op het gebied van akoestische aanpassingen.

In onze zienswijze koopt u geen paar speakers maar een oplossing. Net zo als het gegeven dat een goed actief systeem niet te evenaren is door welk passief systeem ook, zo is het voor ons niet mogelijk onze filosofie uit te dragen met ATC via een dealernetwerk. Het kiezen van kostbare ATC speakers kost tijd en behoort net zo min als het kopen van een huis te gescheiden op een achternamiddag. Een bezoek aan onze demo-ruimte is een eerste stap. Vervolgens kan er altijd thuis of op het werk worden gedemonstreerd. Om te zorgen dat wij voldoende aandacht kunnen geven aan elke individuele klant is het verstandig altijd een afspraak te maken voorafgaande aan een bezoek.

De door ATC geboden 6 jaar garantie vult HIMP aan tot 10 jaar.

*Met vriendelijke groet,
Jeroen Hansma*

Richtprijzen:

ATC SCM50SL AT luidsprekers in standaard uitvoering: 14.000 euro per paar
ATC SCA2 voorversterker: 6000 euro

Importeur:

HIMP
Postbus 16605
1001 RC Amsterdam
Telefoon: +31 (0)6 28778909

Gebruikte Hardware:*Analoog:*

- Transrotor Super Seven 40/60/TMD platenspeler met aluminium plateau
- Transrotor SME 5009 pickup arm
- Phase Tech P-3 Alexandrite low output MC element

Digitaal:

- Lua Cantilena SEL CD speler (Telefunken buizen)

Versterking:

- EAR 834P DeLuxe phono amp (JJ Electronic ECC803S buizen)
- EAR 834L DeLuxe voorversterker (Mullard buizen)
- ATC SCA2 voorversterker
- NAD S100 voorversterker
- Ayon Audio 300B versterker

Luidsprekers:

- Focal-JMLab Electra 937 Be
- Focal-JMLab Electra CC900 center
- ATC SCM50 SL AT actieve luidsprekers

Subwoofer:

- Focal-JMLab Electra SW900 actieve subwoofer

Stroomvoorziening:

- Netsnoeren: Kemp, Crystal Cable Power Reference, Crystal Cable Power Ultra
- Netspanning: Kemp Elektroniks Power Source netfilter, Kemp Elektroniks Balanced Isolator Source, gescheiden audiogroep, AHP glas + Neozed zekeringen

Kabels en accessoires:

- Interlinks analoog: Gotham GAC-2, Belden, Crystal Cable Connect Ultra, Crystal Cable Connect Reference, Chord Company Chameleon Silver Plus
- Interlink subwoofer: Sharkwire
- LS-kabels: Crystal Cable Speak Reference
- Meubels: Spectral Straight TV915
- Overig: Acoustic Analysing TVA dempers, Quadraspire QX25 voetjes